

Załącznik
do uchwały Nr 31/VI/11
Rady Powiatu w Otwocku
z dnia 31 marca 2011 r.

PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE
DLA POWIATU OTWOCKIEGO
na lata 2011-2015

SPIS TREŚCI

1.	WSTĘP.....	3
2.	OBOWIAZUJĄCE AKTY PRAWNE, NA PODSTWIE KTÓRYCH REALIZOWANY JEST PROGRAM	3
3.	WPROWADZENIE W SKALĘ ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE POWIATU OTWOCKIEGO	4
3.1.	PRZEMOC WOBEC DZIECI.....	5
3.2.	CENTRUM INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W OTWOCKU	7
3.3.	ZESPÓŁ PORADNICTWA RODZINNEGO.....	8
4.	DZIAŁANIA REALIZOWANE NA TERENIE POWIATU W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE	10
4.1.	SPORZĄDZANIE DIAGNOZY DOTYCZĄCEJ PRZEMOCY W RODZINIE.....	10
4.2.	PODNIESIENIE ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ NA TEMAT ZJAWISKA PRZEMOCY ORAZ INSTYTUCJI UDZIELAJĄCYCH SPECJALISTYCZNEJ POMOCY	11
4.3.	ZMNIEJSZENIE NEGATYWNYCH SKUTKÓW PRZEMOCY U OSÓB, KTÓRE JEJ DOZNAJĄ	13
4.4.	OBJĘCIE SPRAWCÓW PRZEMOCY PROGRAMEM KOREKCYJNO-EDUKACYJNYM 13	
4.5.	USPRAWNIENIE I PRZYSPIESZENIE PRZEPIYU INFORMACJI POMIĘDZY INSTYTUCJAMI I ORGANIZACJAMI ZAJMUJĄCYMI SIĘ PROBLEMEM PRZEMOCY ORAZ UJEDNOLICENIE PROCEDUR POSTĘPOWANIA.....	14
5.	REALIZATORZY PROGRAMU	14
6.	OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ NA TERENIE WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO.....	15
7.	PODSUMOWANIE ORAZ SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	17
7.1.	PRIORYTETY PROGRAMU.....	17

1. WSTĘP

Problem przemocy w rodzinie w społeczności polskiej początkowo był marginalizowany i przemilczany. Stopniowo jednak zaczęto podejmować różne działania, mające na celu łagodzenie skutków społecznych tego zjawiska. W Krajach Europy Zachodniej zjawisko jest traktowane jako ważny problem społeczny. Powstało wiele dokumentów organizacji międzynarodowych, które zalecają Krajom Członkowskim Unii Europejskiej podjęcie zmian prawa i praktyki, w celu skuteczniejszego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, udzielania pomocy ofiarom przemocy i skuteczniejszych oddziaływań na sprawców przemocy w rodzinie.

Próba podjęcia celowych, zamierzonych oraz jednolitych działań na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie w Polsce jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.). Została ona uchwalona „w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowania i wspierania działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie”. W ten sposób zrobiono pierwszy krok ku podniesieniu świadomości społecznej w tym zakresie. Działaniom nadano ramy prawne, podnosząc tym samym rangę zadań realizowanych przez instytucje rządowe, samorządowe i pozarządowe.

Pomimo tego, iż przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania, to zdaniem specjalistów rozmiary i szkodliwość zjawisk z tym związanych wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce. Wymaga on podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania. Jego realizacja powinna przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa życia codziennego każdego obywatela.

2. OBOWIĄZUJĄCE AKTY PRAWNE, NA PODSTWIE KTÓRYCH REALIZOWANY JEST PROGRAM

- 1) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i zapobieganiu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.);
- 3) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.);

- 4) ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.);
- 5) ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.);
- 6) ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59, z późn. zm.);
- 7) ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tekst jedn. Dz. U. z 2007r. Nr 43, poz. 277 z późn. zm.);
- 8) ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (tekst. jedn. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.);
- 9) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jedn. Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.);
- 10)ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.).

3. WPROWADZENIE W SKAŁĘ ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE POWIATU OTWOCKIEGO

Określenie i jasne zdefiniowanie przemocy w rodzinie nie jest łatwe. Na zagadnienie przemocy domowej możemy spojrzeć z wielu perspektyw. Przemocą domową zajmuje się szereg dyscyplin naukowych, takich jak: psychologia, pedagogika, prawo, socjologia, polityka społeczna itp. Na przemoc w rodzinie można spojrzeć z perspektywy prawnej, moralnej, psychologicznej i społecznej. Najprostszą i dostępną dla każdego przeciętnego człowieka definicją jest: „przemoc to fizyczna przewaga wykorzystywana do czynów bezprawnych dokonywanych na kimś, lub narzucona bezprawnie władza, panowanie”. Definicja ta jednak nie wyczerpuje do końca określenia, czym tak naprawdę jest przemoc domowa. Dlatego też warto wskazać inne, dostępne w literaturze definicje przemocy. Według Anny Lipowskiej -Teutsch „...pojęcie przemocy w rodzinie obejmuje wszelkie odmiany złego traktowania tych członków rodziny, którzy nie są w stanie skutecznie się bronić”.

Organizacja Narodów Zjednoczonych podobnie definiuje przemoc domową: „Są to działania i zachowania występujące w różnych związkach międzyludzkich”. Przemoc domowa ma różne formy, jednak każda z nich charakteryzuje się tym, że jest intencjonalna, podczas aktu przemocy zachwiana jest równowaga sił między sprawcą a ofiarą, narusza prawa i dobra osobiste ofiary, powoduje cierpienie i ból. Mówiąc o przemocy w rodzinie

musimy brać pod uwagę każdy z jej aspektów: psychologiczny, społeczny, moralny i prawny. Pomoc ofiarom i sprawcom przemocy domowej jest skuteczna wtedy, gdy całościowo obejmuje problem.

Na potrzeby programu, przy definiowaniu przemocy domowej, zwraca się uwagę na najbardziej charakterystyczne jej wyznaczniki z punktu widzenia polityki społecznej. Najbardziej odpowiednią jest definicja zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która przemoc definiuje jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślnie działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Wyróżniamy kilka rodzajów przemocy i każdy z nich ma swoje charakterystyczne wyznaczniki, chociaż wiele elementów jest wspólnych. Chociażby to, że każda forma przemocy powoduje ból, cierpienie, zawsze narusza prawa i dobra osobiste ofiary i jest intencjonalna. Przemoc w rodzinie ogranicza się do pięciu podstawowych rodzajów: przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna, ekonomiczna i zaniechanie.

Ofiarami przemocy są na ogół kobiety i dzieci. Rzadko mężczyźni, chociaż w literaturze fachowej coraz częściej odnotowywany jest fakt stosowania przemocy wobec mężczyzn. Kategorią ofiar przemocy, o której mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach są osoby niepełnosprawne i ludzie starzy.

3.1. PRZEMOC WOBEC DZIECI

Dzieci wznastające wśród przemocy w domu są często zapomnianymi jej ofiarami. Doznają przemocy nie tylko w sytuacjach bezpośredniego maltretowania lub zaniechania lecz także wtedy, gdy są świadkami przemocy domowej.

Krzywdzenie dzieci przez dorosłych sprawców można podzielić na cztery kategorie działań:

- 1) celowe wyrządzanie im krzywdy fizycznej, traktowane jako sposób krzywdzenia ofiary i kontrolowania jej (wymuszanie posłuszeństwa poprzez np. ukrywanie i izolowanie dziecka, grożenie mu);

- 2) mimowolne wyrządzenie im krzywdy fizycznej w czasie ataku na partnerkę, kiedy dziecko przypadkowo podejdzie pod rękę lub kiedy próbuje interweniować (np. matka z dzieckiem na rękach zostaje popchnięta, dziecko doznaje obrażeń kiedy próbuje powstrzymać atak sprawcy);
- 3) stwarzanie środowiska, w którym dzieci są świadkami przemocy lub jej skutków – z badań wynika, że oglądanie przemocy domowej ma taki sam wpływ na dzieci jak fizyczne i seksualne maltretowanie. Bez względu na to, co mówią sprawcy i ofiary, dzieci są często bezpośrednimi świadkami fizycznej bądź psychicznej przemocy, lub też dowiadują się o niej pośrednio słuchając odgłosów walki lub oglądając jej fizyczne skutki w postaci obrażeń i zniszczonego dobytku;
- 4) wykorzystanie dzieci, by skontrolować maltretowaną partnerkę podczas trwania związku albo po separacji, bez względu na krzywdę wyrządzaną dzieciom.

Przemoc domowa może wyrządzić dziecku szkody emocjonalne, fizyczne i poznawcze. Z badań wynika, że skutki przemocy dla dzieci zależą od charakteru wymuszonej kontroli używanej przez sprawcę i wydarzeń z tym związanych, wieku, płci i stadium rozwojowego dziecka oraz czynników sytuacyjnych tj. rodzaje społecznego wsparcia. Negatywne skutki wpływu sprawcy na proces rozwojowy dziecka zaobserwować można natychmiast (skutki krótkoterminowe) w postaci różnych objawów psychicznych i fizycznych tj. lęk, zaburzenia łaknienia i snu, nadmiernie skoncentrowane posłuszeństwo lub zamknięcie w sobie, agresywne zachowanie, odizolowanie się i unikanie kontaktów, skargi somatyczne, obgryzanie paznokci, niepokój, drżenie, jękanie, problemy w szkole, myśli samobójcze.

Doświadczenie przemocy domowej w dzieciństwie powoduje zmiany postrzegania i umiejętności rozwiązywania problemów tj. błędne postrzeganie siebie jako przyczyny przemocy wobec matki, używanie zachowań pasywnych np. zamykanie się w sobie, uległość albo agresywnych np. ataki werbalne i fizyczne.

Skutki długotrwałe doznawania przemocy w rodzinie, pojawiają się także w życiu dorosłym. Dzieci takie mogą nigdy nie nadrobić zaległości w nauce lub umiejętnościach kształtowania stosunków międzyludzkich. Braki te będą miały znaczący wpływ na zdolność utrzymania pracy i podtrzymywania związków. Szczególnie negatywne skutki dotyczą chłopców – wzorce wyniesione z domu sprawiają, że w dorosłym życiu często maltretują swoje partnerki. Bywa też tak, że dzieci nie czekają na wkroczenie w wiek dorosły

i zaczynają stosować przemoc wobec ofiary, sprawcy, rówieśników lub innych osób dorosłych.

Przemoc domowa doznawana w dzieciństwie tworzy fundamenty pod wszelkie inne formy przemocy i przynosi najwięcej dotkliwych i długotrwałych szkód.

Zawsze można zatrzymać przemoc wobec dziecka. Wystarczy, że zapewni się mu poczucie bezpieczeństwa a będzie mogło powrócić do normalnych zadań rozwojowych.

Jednym z celów interwencji na rzecz ofiary z dziećmi jest wsparcie i tworzenie rozwiązań organizacyjnych koniecznych dla zapewnienia dzieciom skutecznej ochrony.

Obciążenie sprawcy odpowiedzialnością za przemoc i zapewnienie maltretowanej matce ochrony przed dalszą przemocą, ma kluczowe znaczenie dla chronienia ofiary i dzieci.

W Polsce obserwuje się niską wykrywalność i małą skuteczność przeciwdziałania przemocy wobec dzieci, stosowanej przez rodziców i opiekunów.

Zmiany w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie dają możliwość bardziej skutecznej i profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy domowej.

3.2. CENTRUM INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W OTWOCKU

Ofiary przemocy w rodzinie są objęte pomocą Centrum Interwencji Kryzysowej w Otwocku przy ul. Tadeusza 12, zwane dalej CIK. Jest to placówka prowadzona przez „Caritas” Diecezji Warszawsko – Praskiej na zlecenie powiatu.

Placówka jest przeznaczona dla czasowo bezdomnych kobiet i dzieci będących ofiarami przemocy lub znajdujących się w innych sytuacjach kryzysowych.

CIK świadczy usługi w zakresie: kompleksowej pomocy psychologicznej, pedagogicznej i socjalnej osobom i rodzinom znajdującym się w nagłym lub przewlekłym kryzysie psychologicznym, usługi w zakresie poradnictwa prawnego i rodzinnego, terapii indywidualnej i grupowej dla ofiar przemocy, terapii indywidualnej dla osób współzależniowych, terapii małżeńskiej, prowadzi hostel, zapewniając całodobowe schronienie i wyżywienie w okresie do 3 miesięcy.

W CIK działa telefon zaufania, świetlica socjoterapeutyczna, grupa psychoedukacyjna dla młodzieży. CIK prowadzi także akcję „Zima w mieście” i „Lato w mieście”.

W Centrum Interwencji Kryzysowej zatrudnieni są tacy specjaliści jak psycholog, psycholog – terapeuta. Pracę wspomagają także wolontariusze.

Placówka podejmuje szereg działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, pomoc osobom doznającym przemocy, pozostającym bez schronienia oraz

minimalizowanie negatywnych skutków psychologicznych. Pomoc, jaką świadczy placówka jest profesjonalna i zindywidualizowana.

CIK posiada odpowiednią bazę noclegowo – mieszkaniową i zaplecze techniczne do wykonywania w/w zadań, spełnia podstawowe wymogi bezpieczeństwa, zatrudnia wykwalifikowaną kadrę, co gwarantuje prawidłowe i rzetelne wykonanie powierzonego zadania.

3.3. ZESPÓŁ PORADNICTWA RODZINNEGO

Od stycznia 2001r. w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku funkcjonuje Zespół Poradnictwa Rodzinnego, zwany dalej ZPR, który realizuje zadania merytoryczne w zakresie poradnictwa rodzinnego, specjalistycznego, psychoedukacji prorodzinnej, wczesnej profilaktyki oraz poradnictwa prawnego. Aktualnie zespół tworzą:

- 1) dwaj psychologowie;
- 2) pedagog;
- 3) prawnik;
- 4) psychoterapeuta.

Oferta ZPR jest kierowana do mieszkańców całego powiatu. Obejmuje terapię małżeńską, indywidualną, konsultacje psychologiczne, pedagogiczne i poradnictwo prawne w zakresie:

- 1) wspierania relacji wewnątrzrodzinnych ukierunkowane na fizyczny, emocjonalny i intelektualny rozwój rodziny;
- 2) diagnozowania problemów wychowawczych i udzielania pomocy w kształtowaniu i rozwijaniu umiejętności wychowawczych i rodzicielskich;
- 3) określania sfer konfliktów i pomoc w poprawie jakości relacji między członkami rodziny;
- 4) pomocy osobom z problemami osobowościowymi, emocjonalnymi i osobom chorym psychicznie;
- 5) szeroko rozumianego przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 6) specjalistycznej pomocy ofiarom wypadków i ich rodzinom – współpraca ze szpitalami;
- 7) wsparcia dla osób w procesie żałoby;
- 8) rozwiązywania trudności i wsparcia psychologicznego względem dzieci i młodzieży – współpraca z pedagogami szkolnymi;

9) interwencji kryzysowej;

10) pomocy psychologicznej rodzinom zastępczym.

Lp.	PROBLEMATYKA	LICZBA SPOTKAŃ 2009 r.	LICZBA SPOTKAŃ do 30 XI 2010 r.
1.	Problemy psychiatryczne	0	16
2.	Problemy wychowawcze	69	64
3.	Problemy małżeńskie	64	55
4.	Problemy okołorozwodowe	95	84
5.	Problemy rodzinne	84	97
6.	Problemy emocjonalne	89	90
7.	Problemy przemocy w rodzinie	40	33
8.	Problemy związane z przeżywaniem żałoby	5	6
9.	Problemy alkoholowe	11	22
10.	Psychoedukacja	3	1
11.	Konsultacje dla dzieci i młodzieży kierowanych przez pedagogów szkolnych	5	12
12.	Konsultacje dla rodzin zastępczych i wychowanków DDz	18	34
13.	Interwencje kryzysowe	2	2
14.	Konsultacje dla ofiar wypadków	2	11
15.	Psychoterapia małżeńska	41	19
16.	Psychoterapia indywidualna	149	149
17.	OGÓŁEM	677	695

W 2005 r. w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku został utworzony „Niebieski Pokój” – przyjazne miejsce do przesłuchań dzieci świadków i ofiar przestępstw. Składa się on z dwóch pomieszczeń, do których prowadzą oddzielne wejścia, pośrodku

których znajduje się tzw. lustro weneckie. „Niebieski Pokój” spełnia wszelkie standardy dla pomieszczeń tego typu i jest wykorzystywany do potrzeb m.in. sądu i prokuratury.

W 2005 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku podpisało porozumienie z Komendą Powiatową Policji w Otwocku w zakresie procedury „Niebieskiej Karty”. Do PCPR wpływają założone w czasie interwencji „Niebieskie Karty”, które stanowią podstawę do wystosowania zaproszeń do osób, które doznały przemocy. Zaproszenia te zawierają ofertę pomocy, z jakiej można skorzystać w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku. W 2010 r. do PCPR wpłynęło 98 „Niebieskich Kart”.

4. DZIAŁANIA REALIZOWANE NA TERENIE POWIATU W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

4.1. SPORZĄDZANIE DIAGNOZY DOTYCZĄCEJ PRZEMOCY W RODZINIE

1) Rozszerzenie kompetencji działania Zespołu Poradnictwa Rodzinnego o zagadnienia przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Do współpracy formalnie zostaną zaproszeni przedstawiciele instytucji:

- a) policji;
- b) sądów;
- c) instytucji opieki zdrowotnej;
- d) oświaty;
- e) pomocy społecznej;
- f) urzędów miast i gmin;
- g) organizacji pozarządowych.

Do realizacji zadania zostanie powołany Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Za realizację programu odpowiedzialny będzie *koordynator* powołany przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku, wchodzący w skład Zespołu.

Do zadań Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie należeć będzie m. in.:

- a) sporządzenie diagnozy dotyczącej przemocy w rodzinie;
- b) opracowanie strategii przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- c) tworzenie i realizowanie projektów mających na celu rozwiązywanie problemów związanych z przemocą w rodzinie;
- d) współpraca z instytucjami zajmującymi się problemem przemocy;

- e) monitorowanie i ewaluacja programu;
- f) sporządzanie raz w roku statystyk i sprawozdań z podjętych działań.

2) Zbieranie informacji liczbowych i przygotowanie bazy danych na temat instytucji zajmujących się na terenie powiatu problemem przemocy.

Zadanie będzie realizowane przez Zespół d.s. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który przygotuje statystykę dotyczącą zjawiska przemocy w rodzinie, na podstawie danych uzyskanych od instytucji i organizacji zajmujących się bezpośrednio i pośrednio problemem przemocy, przy użyciu opracowanych w tym celu kwestionariuszy.

3) Sporządzanie corocznego sprawozdania na temat występowania przemocy w rodzinie i zasobach środowiska lokalnego.

Zadanie będzie realizowane poprzez sporządzanie corocznego raportu, podsumowującego podejmowane działania, w tym przy wykorzystaniu statystyk dostarczanych przez instytucje i organizacje zajmujące się bezpośrednio lub pośrednio problemem przemocy w rodzinie.

4.2. PODNIESIENIE ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ NA TEMAT ZJAWISKA PRZEMOCY ORAZ INSTYTUCJI UDZIELAJĄCYCH SPECJALISTYCZNEJ POMOCY

1) Opracowanie plakatów, ulotek i broszur dotyczących zjawiska przemocy rodzinie i możliwości uzyskania specjalistycznej pomocy na terenie powiatu.

Zadanie będzie realizowane poprzez opracowanie plakatów, ulotek i broszur, dotyczących mechanizmów przemocy, zawierających spis instytucji i organizacji zajmujących się specjalistyczną pomocą osobom uwikłanym w przemoc oraz rozpowszechnienie ich wśród mieszkańców powiatu.

2) Przeprowadzenie specjalistycznych szkoleń pogłębiających wiedzę z zakresu przemocy dla policjantów, strażników miejskich, pracowników pomocy społecznej, pedagogów szkolnych, nauczycieli, kuratorów społecznych, lekarzy pierwszego kontaktu, pielęgniarek, księży i wolontariuszy.

Zadanie będzie realizowane poprzez zgromadzenie informacji dotyczących potrzeb szkoleniowych wyżej wymienionych grup zawodowych oraz zorganizowanie i przeprowadzenie szkoleń specjalistycznych w zakresie pomocy osobom uwikłanym w przemoc, a także procedur postępowania w przypadku istnienia lub podejrzenia istnienia przemocy domowej przez specjalistów z tego zakresu.

3) Edukacja przedmałżeńska.

Zadanie będzie realizowane poprzez nawiązanie współpracy z organizacjami kościelnymi i przeprowadzanie wykładów na temat przemocy w rodzinie w ramach nauk przedmałżeńskich, ewentualnie w przyparafialnych poradniach rodzinnych.

4) Regularne zamieszczanie w lokalnej prasie informacji o miejscach, gdzie udzielana jest specjalistyczna pomoc i o wszelkich podejmowanych działaniach, mających na celu zapobieganie przemocy.

Zadanie będzie realizowane poprzez systematyczne zamieszczanie w lokalnej prasie informacji o miejscach, gdzie udzielana jest specjalistyczna pomoc oraz o wszelkich akcjach, których celem jest przeciwdziałanie przemocy i jej skutkom.

5) Utworzenie grupy superwizyjnej dla osób zajmujących się problematyką przemocy.

Zadanie będzie realizowane poprzez zorganizowanie grupy superwizyjnej, prowadzonej przez specjalistów zajmujących się pracą z osobami uwikłanymi w przemoc m.in. dla pracowników socjalnych, kuratorów społecznych, wychowawców placówek opiekuńczo-wychowawczych.

6) Edukacja dzieci i młodzieży z zakresu radzenia sobie z trudnymi emocjami, stresem i rozwiązywania konfliktów. Profilaktyka przemocy rodzinnej w szkołach.

Zadanie będzie realizowane poprzez przeprowadzenie w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych warsztatów rozwijających umiejętność radzenia sobie z trudnymi emocjami, stresem, rozwiązywaniem konfliktów. Szkolenia powinny przygotować nauczycieli do rozmów z dzieckiem o przemocy w rodzinie. Po specjalistycznym szkoleniu prowadzonym przez Stowarzyszenie Niebieska Linia w szkołach wprowadzona będzie „Niebieska Godzina Wychowawcza”. Należy pogłębić tematykę przemocy domowej na lekcjach przygotowania do życia w rodzinie.

7) Zwiększenie dostępności do nieagresywnych metod rozwiązywania konfliktów rodzinnych poprzez promowanie mediacji.

Zadanie będzie realizowane poprzez rozpowszechnienie mediacji w formie ulotek, plakatów, informacji w lokalnej prasie wśród mieszkańców powiatu.

8) Programy psychoprofilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Programy psychoprofilaktyczne realizowane będą przez Zespół Poradnictwa Rodzinnego w zakresie komunikacji interpersonalnej, radzenia sobie ze stresem i sytuacjami trudnymi.

4.3. ZMNIEJSZENIE NEGATYWNYCH SKUTKÓW PRZEMOCY U OSÓB, KTÓRE JEJ DOZNAJĄ

- 1) Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy i będącym jej świadkami poprzez spotkania wspierające i terapeutyczne z psychologiem oraz przez działania interwencyjne.**

Zadanie będzie realizowane poprzez umożliwienie osobom doświadczającym przemocy i jej świadkom korzystania ze specjalistycznej pomocy Zespołu Poradnictwa Rodzinnego.

- 2) Objęcie specjalistyczną pomocą dzieci z rodzin, w których istnieje problem przemocy.**

Zadanie będzie realizowane poprzez objęcie dzieci z rodzin z problemem przemocy opieką psychologiczną, socjoterapeutyczną, pedagogiczną oraz zapewnienie im miejsca, gdzie będą mogły spędzać wolny czas, otrzymując pomoc w odrabianiu lekcji (świetlice wsparcia dziennego).

4.4. OBJĘCIE SPRAWCÓW PRZEMOCY PROGRAMEM KOREKCYJNO-EDUKACYJNYM

- 1) Stworzenie Punktu Konsultacyjnego dla Osób Stosujących Przemoc. Realizacja Programów Korekcyjno – Edukacyjnych dla Sprawców Przemocy w Rodzinie.**

Zadanie zostanie zrealizowane poprzez utworzenie Punktu Konsultacyjnego przy Zespole Poradnictwa Rodzinnego, gdzie ze specjalistycznej pomocy psychologicznej będą mogli skorzystać sprawcy przemocy. Dodatkowo specjaliści zatrudnieni w Zespole Poradnictwa Rodzinnego będą realizowali programy korekcyjno – edukacyjne dla sprawców przemocy w rodzinie.

- 2) Odizolowanie sprawców przemocy od rodziny doznającej przemocy.**

Zadanie zostanie zrealizowane poprzez ścisłą współpracę z poszczególnymi gminami powiatu.

4.5. USPRAWNIE NIE I PRZYSPIESZENIE PRZE PŁY WU INFORMACJI POMIĘDZY INSTYTUCJAMI I ORGANIZACJAMI ZAJMUJĄCYMI SIĘ PROBLEMEM PRZEMOCY ORAZ UJEDNOLICENIE PROCEDUR POSTĘPOWANIA

- 1) Wypracowanie jednolitych procedur postępowania w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia przemocy w rodzinie dla wszystkich instytucji i organizacji zajmujących się tym problemem na terenie powiatu.**

Zadanie zostanie zrealizowane poprzez określenie jasnych zasad reagowania i postępowania w przypadku stwierdzenia przemocy w rodzinie dla wszystkich instytucji i organizacji na terenie powiatu.

- 2) Regularne spotkania Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.**

Zadanie będzie realizowane poprzez regularne, comiesięczne spotkania Zespołu, na których będzie miała miejsce wymiana informacji, monitorowanie ustalonych procedur i omawianie rezultatów podejmowanych działań.

5. REALIZATORZY PROGRAMU

Jednostki organizacyjne samorządu powiatowego we współpracy z gminnymi jednostkami samorządu terytorialnego i ich jednostkami organizacyjnymi oraz z organizacjami pozarządowymi:

- 1) Ośrodki Pomocy Społecznej w gminach;
- 2) Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna;
- 3) Komenda Powiatowa Policji;
- 4) Straż Miejska;
- 5) Sąd Rejonowy (kuratorzy zawodowi i społeczni);
- 6) Prokuratura Rejonowa;
- 7) przedszkola, szkoły, inne placówki (np. Rodzinny Dom Dziecka);
- 8) instytucje opieki zdrowotnej;
- 9) organizacje pozarządowe (pomocowe);
- 10) organizacje kościelne;
- 11) media.

6. OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ NA TERENIE WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej jest zadaniem własnym powiatu. Z pomocy tego typu placówek mogą skorzystać wszyscy, którzy znaleźli się w nagłym lub przewlekłym kryzysie psychicznym, w sytuacji zagrożenia lub po traumatycznych przeżyciach.

Ośrodki służą wsparciem i specjalistyczną pomocą m. in. osobom:

- 1) obarczonym następstwami wielu trudnych zdarzeń w życiu swoim i rodziny, żyjącym w stanie przewlekłego stresu, powstałego w wyniku nagłej niekorzystnej zmiany w życiu;
- 2) przeżywającym trudności małżeńskie/partnerskie;
- 3) rodziców mających problemy wychowawcze z dziećmi lub przeżywające trudności w kontaktach z nimi;
- 4) osób w starszym wieku, przeżywających kryzys związany ze zmianą sytuacji życiowej;
- 5) dotkniętym przemocą, w tym przemocą domową;
- 6) przeżywającym utratę kogoś bliskiego (np. śmierć, rozstanie, rozwód);
- 7) osób przeżywających gwałtowną, niekorzystną zmianę w życiu (utratę pracy, zdradę współmałżonka, zagrożenie ciężką chorobą itp.);
- 8) w sytuacjach prób i zamachów samobójczych;
- 9) ofiarom wypadków i napadów;
- 10) przeżywającym trudności w relacjach społecznych.

W województwie mazowieckim funkcjonuje 16 ośrodków interwencji kryzysowej.

Wykaz Ośrodków Interwencji Kryzysowej w województwie mazowieckim

LP.	NAZWA	ADRES	PODMIOT PROWADZĄCY
1.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej	05-300 Mińsk Mazowiecki ul. Kościelna 18	Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej
2.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w ramach Zespołu Ośrodków Wsparcia w Mławie	06-500 Mława ul. Słowackiego 18	Starostwo Powiatowe w Mławie

3.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	87-410 Ostrołęka ul. T. Kościuszki 24/26	Urząd Miasta Ostrołęka
4.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej	05-400 Otwock ul. Tadeusza 12	Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej
5.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	09 - 400 Płock ul. Wolskiego 4	Urząd Miasta Płock
6.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w ramach Zespołu Ośrodków Wsparcia w Piastowie	05-820 Piastów ul. Ks. J. Popiełuszki 24	Starostwo Powiatowe w Pruszkowie
7.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	05-510 Konstancin-Jeziorna ul. Piasta 22	Starostwo Powiatowe w Piasecznie
8.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej Jasieniec Iłżecki Dolny 52 Caritas Diecezji Radomskiej 27-100 Iłża	26-604 Radom ul. Kościelna 5	Caritas Diecezji Radomskiej
9.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	26-600 Radom ul. Malczewskiego 20 b	Zarząd Powiatowy Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Radomiu
10.	Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej	96-500 Sochaczew ul. Ziemowita 8/10.	Starostwo Powiatowe w Sochaczewie
11.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej „Adamus” Działający w strukturze Ośrodka Wsparcia Rodziny	02-843 Warszawa ul. 6-go Sierpnia 1/5	Miasto st. Warszawa
12.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej Działający w Ośrodku Wsparcia Dziecka i Rodziny „Koło”	01- 439 Warszawa ul. Dalibora 1	Miasto st. Warszawa
13.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	87-100 Węgrów ul. Piłsudskiego 23	Starostwo Powiatowe w Węgrowie
14.	Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej	05-220 Zielonka ul. Poniatowskiego 29	Starostwo Powiatowe w Wołominie
15.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej	00-703 Warszawa ul. Polska 33 A i B	Rada Naczelna Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej
16.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Siennie Powiat Lipski	ul. Szkolna 41 27-350 Siemno	Starostwo Powiatowe w Lipsku

7. PODSUMOWANIE ORAZ SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

- 1) zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie;
- 2) zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3) pogłębienie wiedzy społeczeństwa o zjawisku przemocy w rodzinie i sposobach radzenia sobie z tym problemem;
- 4) zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie;
- 5) zmiana postaw społecznych wobec przemocy w rodzinie;
- 6) wzrost liczby osób profesjonalnie pomagających ofiarom przemocy w rodzinie;
- 7) zmniejszenie liczby rodzin, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie;
- 8) stworzenie standardów „najlepszych praktyk” we wsparciu rodzin, w których występuje przemoc.

7.1. PRIORYTETY PROGRAMU

- 1) rozwój sieci instytucji wspierających ofiary przemocy w rodzinie;
- 2) szkolenia dla profesjonalistów (czyli policjantów, prokuratorów, kuratorów, pracowników pomocy społecznej, pedagogów/psychologów itd.);
- 3) kampania podnosząca świadomość na temat problemu przemocy domowej dla społeczności lokalnej;
- 4) udostępnienie do publicznej wiadomości informatorów o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie;
- 5) opracowywanie i realizacja programów terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie: dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych;
- 6) prowadzenie terapii indywidualnej ofiar przemocy: dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych;
- 7) prowadzenie warsztatów dla dzieci i młodzieży, podczas których nabędą umiejętności konstruktywnego radzenia sobie ze złością;
- 8) prowadzenie grup wsparcia;
- 9) szeroko rozumiana edukacja;
- 10) udzielanie pomocy prawnej.